

JDLOV-2003-3054

INSTANS:	Lovavdelingens uttalelser
DATO:	2003-08-26
DOKNR/PUBLISERT:	JDLOV-2003-3054
STIKKORD:	Gjeldsforfølgingsrett. Tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2.
SAMMENDRAG:	Utdanningslån - elektroniske gjeldsbrev.
SAKSGANG:	2003/03054 EP VIL
PARTER:	
FORFATTER:	Justisdepartementets lovavdeling.

Utdanningslån - elektroniske gjeldsbrev

Vi viser til brev 7. april 2003 fra Statens lånekasse for utdanning. Vi beklager at det har tatt så lang tid å besvare henvendelsen.

I brevet stilles det spørsmål om det etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav a jf. forskrift av 12. april 1992 nr. 896 er tilstrekkelig for en låntaker hos Lånekassen å bruke avansert elektronisk signatur som undertegningsform for at et gjeldsbrev skal kunne utgjøre tvangsgrunnlag for utlegg.

Lovavdelingen antar at det etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav a er et krav for at et gjeldsbrev skal være eksigibelt at det er i papirform og dermed også fysisk underskrevet av låntakeren. Elektronisk form og signatur er etter Lovavdelingens syn ikke tilstrekkelig.

Det er på det rene at det var papirbaserte gjeldsbrev med tradisjonelle underskrifter som var aktuelt da tvangsfullbyrdelsesloven ble gitt. Spørsmålet er således om bestemmelsen ved nærmere fortolkning også kan anses å omfatte elektronisk form og dermed også signatur i samsvar med lov 15. juni 2001 nr. 81 om elektronisk signatur § 6.

Loven oppstiller bestemte formkrav for eksigibiliteten for at det skal være klart for låntakeren at denne vedtar at gjelden kan inndrives uten forutgående dom. Kravet om fysisk undertegning kan ha en « varslingsfunksjon » i forhold til viktigheten av hva som undertegnes. Formkravene for eksigibilitet skal også gjøre det enkelt for namsmyndighetene å avgjøre om gjelden kan inndrives uten forutgående dom. Lovavdelingen antar for så vidt at hensynene bak formkravene langt på vei kan oppfylles ved bruk av elektronisk signatur på dokument som har elektronisk form, men dersom elektronisk form og signatur skulle være tilstrekkelig for eksigibilitet etter gjeldende rett, måtte dette likevel etter Lovavdelingens syn ha vært uttrykkelig regulert i tvangsfullbyrdelsesloven med nærmere vilkår om hvilke former for elektronisk kommunikasjon som kunne anvendes.

Vi har ved vurderingen lagt vekt på vurderingen som ble gjort i forbindelse med lov 21. desember 2001 nr. 117 om endringer i diverse lover for å fjerne hindringer for elektronisk kommunikasjon. Her ble det foretatt en gjennomgåelse av en rekke lover med vurderinger av om lovtekstene innebar hindringer for elektronisk kommunikasjon. Tvangsfullbyrdelsesloven ble ikke gjennomgått i den forbindelse. Men bestemmelsen i kredittkjøpsloven § 5 a, som har noenlunde samme vilkår som tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav a ble vurdert i høringsbrevet til loven, jf. Ot.prp.nr.108 (2000-2001) s. 50, hvor det het:

« Ved forbrukerkredittkjøp skal avtale om kreditt inngås skriftlig og være underskrevet av kjøperen, jf. loven § 5 a. Kravene til skriftlighet og underskrift skal fylle flere funksjoner. Kjøperen skal kunne overveie om han eller hun skal gå inn på rettshandelen, og skal ha klar beskjed om vilkårene (varslings- og symbolfunksjonene). Videre skal kravet om skriftlighet sikre bevis.

Bestemmelsen må antakelig tolkes som en hindring for bruk av elektronisk kommunikasjon. »

På bakgrunn av dette ble loven endret, og det ble innført en generell bestemmelse om elektronisk kommunikasjon med nærmere vilkår i loven § 3 a. Det er etter vårt syn nærliggende å vurdere spørsmålet om tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav a åpner for underskrift ved hjelp av elektronisk kommunikasjon på samme måte som for kredittkjøpsloven § 5 a før lovendringen.

Vi nevner til slutt at en eventuell endring av tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav a som måtte gi eksibilitet til elektroniske gjeldsbrev, for å få praktisk virkning etter vårt skjønn også forutsetter en praktisk og rettslig adgang til elektronisk foreleggelse av sakspapirene for namsmyndigheten, sml domstolloven § 197 a, jf. endringslov 25. april 2003 nr. 24 . Å forelegge et elektronisk gjeldsbrev i kopi på papir ville neppe vært tilstrekkelig til å få iverksatt en tvangsfullbyrdelse.